

Asesiad Opsiynau Ymgynghori

Teitl: Cleddyfau Ninja – Diffiniad Cyfreithiol ac Amddiffynfeydd

Math o fesur: Is-ddeddfwriaeth

Adran neu asiantaeth: Swyddfa Gartref

Rhif OA: HO COA 1004

Cyswllt ar gyfer ymholi: Esperanza Gomez

Dyddiad: 11/11/2024

1. Crynodeb o'r cynnig

Rydym yn cynnig disgrifiad cyfreithiol o gleddyfau Ninja sy'n ceisio taro'r cydbwysedd cywir rhwng gwahardd cleddyfau Ninja a pheidio â dod o fewn cwmpas y gwaharddiad cleddyfau eraill ac eitemau â llafn sy'n cael eu defnyddio at ddibenion cyfreithlon.

Rydym hefyd yn cynnig y dylai'r amddiffynfeydd¹ sydd ar hyn o bryd yn berthnasol i gleddyfau llafn crwm ac a fydd yn berthnasol i gyllyll arddull zombie a machetes tebyg i zombie pan ddaw'r ddeddfwriaeth hon i rym, fod yn berthnasol i cleddyfau Ninja.

2. Yr achos strategol dros reoleiddio arfaethedig

Problem dan ystyriaeth

Bu nifer fach o achosion lle mae cleddyfau Ninja wedi cael eu defnyddio i ladd rhywun. Er ei bod yn croesawu mai dim ond mewn ychydig o ddigwyddiadau y gwelir cleddyfau o'r fath, ni all y llywodraeth fod yn ddifater ynglŷn â hyn, a bydd yn cymryd camau rhagweithiol i gyfyngu mynediad at gleddyfau Ninja. Gall cleddyfau ninja achosi llawer iawn o niwed os cânt eu defnyddio ar gyfer bwriad treisgar, gan achosi dinistr ac ofn ar draws cymunedau.

Mae'r llywodraeth wedi ymrwymo yn ei chenhadaeth i wneud y strydoedd yn fwy diogel i leihau troseddau cylllyll 50 y cant yn y ddegawd nesaf. Mae rhan o'r addewid hwn yn cynnwys gwahardd cleddyfau Ninja.

¹ megis ar gyfer pwysigrwydd hanesyddol, wedi'i wneud â llaw neu at ddibenion crefyddol.

Tystiolaeth i gefnogi'r datganiad problem

Yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2024, cofnododd yr heddlu gyfanswm o 50,973 o droseddau, yn ymwneud ag offeryn miniog. o'i gymharu â'r flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2023 (49,187 o droseddau). Mae hyn yn gynydd o 4%. Gwelwyd cynnydd nodedig hefyd yn nifer y lladradau yn ymwneud â chyllell neu offeryn miniog, am hyd at un ar ddeg y cant o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. O'r holl ddynladdiadau a gofnodwyd o'r un flwyddyn, roedd cyfran y lladdiadau lle defnyddiwyd cyllell neu offeryn miniog fel y dull o ladd yn 44%, cynnydd bach o'i gymharu â'r 42% y flwyddyn flaenorol².

Yn yr un flwyddyn, gwnaed dros 18,000 o rybuddiadau ac euogfarnau am fod â chyllell neu arfau sarhaus yn eu meddiant, gan gyfrif am 29 y cant o gyfanswm troseddau. Roedd hyn yn ostyngiad bach o 2% o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol³.

Nod dull cynhwysfawr y llywodraeth o wella mesurau ataliol (megis drwy'r rhaglen Dyfodol Ifanc 10 mlynedd newydd) a chamau llymach yn erbyn y rhai sy'n troseddu yw lleihau nifer y troseddau sy'n ymwneud ag offeryn miniog, a nifer y bobl sy'n cario arfau sarhaus.

Rhwng Ebrill 2023 ac Ebrill 2024, bu cynnydd o dri y cant yn nifer y derbyniadau i'r ysbyty ar gyfer ymosodiad gyda gwrthrych miniog⁴. Mae yna achos dros ymyrraeth gan y llywodraeth fel bod llai o bobl yn cael eu derbyn i'r ysbyty am y rheswm hwn.

Pam mae angen gweithredu neu ymyrraeth gan y llywodraeth?

Mae troseddau cyllyll yn fater cymhleth, sy'n gofyn am atebion amlochrog, ac mae'r llywodraeth hon yn benderfynol o roi mesurau ar waith sy'n ceisio lleihau trais sy'n ymwneud â chyllyll.

Mae'r llywodraeth yn lansio ymgynghoriad cyhoeddus sy'n ceisio barn ar y disgrifiad cyfreithiol, gan gynnig gwneud cais i cleddyfau Ninja. Nod y disgrifiad cyfreithiol arfaethedig yw sicrhau'r cydbwysedd cywir rhwng gwahardd cleddyfau Ninja nad oes ganddynt bwrpas ymarferol na chyfreithlon wrth amddiffyn y cleddyfau sydd â defnydd a phwrpas cyfreithlon.

Mae'r Swyddfa Gartref hefyd yn gofyn am farn ynghylch a ddylid darparu'r un amddiffynfeydd, yn unol â'r dull presennol o ymdrin ag arfau a chleddyfau sarhaus eraill. Mae nifer o amddiffynfeydd ar gael i'r rhai sy'n cynhyrchu, gwerthu neu feddu ar arf gwaharddedig fel y'i rhestrir o dan adran 141 o Ddeddf Cyfiawnder Troseddol 1988 (CJA 1988)⁵, mae'r Swyddfa Gartref yn cynnig bod yr un amddiffynfeydd hyn yn cael eu hymestyn i cleddyfau Ninja.

Ehangwyd y rhestr o arfau tramgwyddus gwaharddedig y mae adran 141 o CJA 1988 yn berthnasol iddynt, yn gynnwys yn 2024 i gynnwys 'cyllyll arddull zombie' a 'machetes zombie'. Bydd y Swyddfa Gartref yn ychwanegu cleddyfau Ninja at y rhestr yn ôl is-ddeddfwriaeth.

Pa fylchau neu niwed fyddai'n digwydd pe na bai'r llywodraeth yn ymyrryd?

² [Crime in England and Wales - Office for National Statistics \(ons.gov.uk\)](https://www.ons.gov.uk)

³ Ystadegau Dedfrydu Cyllyll ac Arfau Sarhaus: Ionawr i Fawrth 2024 - GOV.UK ([www.gov.uk](https://www.gov.uk/government/statistics/knife-and-offensive-weapon-sentencing-statistics-january-to-march-2024/knife-and-offensive-weapon-sentencing-statistics-january-to-march-2024)): <https://www.gov.uk/government/statistics/knife-and-offensive-weapon-sentencing-statistics-january-to-march-2024/knife-and-offensive-weapon-sentencing-statistics-january-to-march-2024>

⁴ Trosedd yng Nghymru a Lloegr: Tablau cysylltiedig eraill - Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (ons.gov.uk): <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/datasets/crimeinenglandandwalesotherrelatedtables>

⁵ Deddf Cyfiawnder Troseddol 1988 (legislation.gov.uk): <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/33/section/141>

Mae troseddau cyllyll yn effeithio ar ddiodefswyr trwy niwed emosiynol a chorfforol, yn ogystal â pheri costau ar yr economi a'r gymdeithas ehangach (er enghraifft trwy golli allbwn, a chostau i wasanaethau iechyd a diodefswyr, yr heddlu a'r system cyfiawnder troseddol ehangach). I ba raddau y mae gwaharddiad ar cleddyfau Ninja yn lleihau troseddau a alluogir gan gyllell yn penderfynu i ba raddau y gostyngir y costau hyn.

3. Amcanion SMART ar gyfer ymyrryd

Fel rhan o addewid y llywodraeth o wneud y strydoedd yn fwy diogel, mae'r llywodraeth wedi ymrwmo i wahardd cleddyfau Ninja. Y canlyniad a fwriadwyd yw lleihau troseddau a alluogir gan gyllell sy'n cynnwys cleddyfau Ninja.

Y prif amcan yw dod â'r mathau o cleddyfau Ninja nad oes ganddynt ddefnydd cyfreithlon nac ymarferol i gwmpas y gwaharddiad, wrth amddiffyn y cyllyll sydd â defnydd cyfreithlon neu ymarferol. Mae'r Swyddfa Gartref eisiau sicrhau bod y cydbwysedd cywir wedi'i daro rhwng cymryd camau llymach yn erbyn meddiant cleddyfau a chyllyll Ninja y gellid eu defnyddio fel arfau wrth ganiatáu i ddinasyddion sy'n ufudd i'r gyfraith barhau i feddu ar gyllyll penodol sy'n cael eu defnyddio am resymau cyfreithlon.

Nid y ddeddfwriaeth hon fydd y cyntaf o'i math. Yn fwyaf diweddar, gwaharddodd y llywodraeth gyllyll a machetes tebyg i zombie – ar ôl ychwanegu'r mathau hyn o gyllyll i'r rhestr o arfau gwaharddedig y mae adran 141 o CJA 1988 yn berthnasol iddynt.

4. Disgrifiad o opsiynau ymyrraeth arfaethedig ac esboniad o'r broses newid rhesymegol lle mae hyn yn cyflawni amcanion SMART

Mae'r Swyddfa Gartref wedi cynnal ymchwil helaeth ar nodweddion nodweddiadol cleddyfau Ninja sy'n cael eu marchnata yn y DU, a bydd hyn yn cael ei brofi trwy ymgynghoriad cyhoeddus.

Bydd y Swyddfa Gartref yn lansio ymgynghoriad cyhoeddus ar ein cynigion o ddiffiniad cyfreithiol o cleddyfau Ninja sydd i fod o gwmpas y gwaharddiad, ac a ddylid ymestyn yr amddiffynfeydd presennol i fod yn berthnasol i swllt Ninja hefyd.

Nid yw ychwanegu eitemau llafn newydd ar y rhestr o arfau gwaharddedig yn newydd – ac yn fwyaf diweddar, cytunodd y Senedd i wneud yr un peth ar gyfer cyllyll a machetes arddull zombie sy'n dod i rym ar 23 Medi 2024.

Bydd y Swyddfa Gartref yn gosod Offeryn Statudol i ddiwygio Gorchymyn CJA 1988 (Arfau Tramgwyddus) 1988 i ehangu'r rhestr o arfau gwaharddedig i gynnwys cleddyfau Ninja.

5. Crynodeb o'r rhestr hir a dewisiadau amgen

Mae gwahardd cleddyfau ninja yn ymrwymiad maniffesto'r llywodraeth. Mae'r Swyddfa Gartref yn ymgynghori ar sut i gyflawni'r ymrwymiad hwn drwy geisio barn ar y disgrifiad cyfreithiol ac a oes angen i'r llywodraeth ddarparu amddiffynfeydd ac eithriadau i'r gwaharddiad.

Nid oedd rhestr hir o opsiynau gan fod hyn yn ymrwymiad maniffesto. Nid oedd yn bosibl eithrio busnesau bach a micro / busnesau canolig eu maint o gwmpas y polisi gan y byddai hyn yn tanseilio pwrpas y gwaharddiad (i amddiffyn diogelwch y cyhoedd).

6. Disgrifiad o'r opsiynau polisi ar y rhestr fer yn cael eu cario ymlaen

Opsiwn 0 – Gwneud dim.

Opsiwn 1 – Ymgynghoriad ar ddisgrifiad cyfreithiol o cleddyfau Ninja sydd i fod o gwmpas unrhyw waharddiadau sy'n dod i mewn. Ymestyn yr amddiffynfeydd presennol i fod yn berthnasol i weithgynhyrchu, gwerthu a meddiant cleddyfau Ninja.

Mae amrywiaeth eang o cleddyfau yn cael eu marchnata yn y DU fel cleddyfau Ninja. Wrth ddatblygu'r disgrifiad cyfreithiol ar gyfer y cleddyfau hyn, ceisiodd y Swyddfa Gartref daro'r cydbwysedd cywir rhwng dod o fewn cwmpas y gwaharddiad y math o cleddyfau Ninja yr ydym am eu gwahardd a lleihau'r mathau o gleddyfau a machetau eraill y gellir eu dwyn o fewn cwmpas o ganlyniad anfwriadol. Mae enghreifftiau'n cynnwys cyllyll a ddefnyddir at ddibenion amaethyddol, neu at ddibenion chwaraeon, neu gyllyll sy'n cael eu cadw o bwysigrwydd hanesyddol. Mae'r Swyddfa Gartref yn cydnabod bod rhesymau dilys pam y gallai rhywun fod â chyllell neu gleddyf o'r fath.

Mae'r Swyddfa Gartref am brofi yn yr ymgynghoriad a oes angen darparu amddiffynfeydd, megis ar gyfer pwysigrwydd hanesyddol, wedi'u gwneud â llaw neu at ddibenion crefyddol, yn unol â deddfwriaeth sy'n berthnasol i cleddyfau crwm a chyllyll arddull zombie.

Gan fod y rhestr o arfau gwaharddedig yn cael eu darparu fel rhan o Orchymyn CJA 1988 - bwriad y Swyddfa Gartref yw deddfu'r polisi hwn trwy ychwanegu cleddyfau Ninja i'r rhestr honno, gan ei gwneud yn drosedd cynhyrchu, gwerthu neu feddu ar gleddyf Ninja.

7. Monitro a gwerthuso

Bydd effaith cymhwyso diffiniad cyfreithiol i cleddyfau Ninja ac ymestyn amddiffynfeydd yn cael ei fonitro gan ddefnyddio adborth/tystiolaeth gan yr heddlu ar ddefnyddio cleddyfau Ninja mewn troseddau'n ymwneud â chyllell, a Safonau Masnach drwy fonitro a phrofi cyflenwi a phrynu cleddyfau Ninja, a thrwy ystadegau MoJ sy'n ymwneud ag erlyn troseddau perthnasol. Bydd y Swyddfa Gartref hefyd yn parhau i adolygu effaith y mesurau ar fusnes, yn enwedig effaith unrhyw gost weinyddol o'r cynllun ildio ac iawndal, yn ogystal ag unrhyw effaith ar refferniw busnes.

8. Lleihau costau gweinyddol a chydymffurfio

Bydd cynllun ildio ac iawndal yn cael ei gyflwyno cyn gwahardd cleddyfau ninja. Nid yw manylion y cynllun wedi'u pennu eto. Fodd bynnag, yn seiliedig ar gynlluniau blaenorol, amcangyfrifir mai cyfanswm cost gweinyddu'r cynllun ildio ac iawndal yw £273,000. Nid oes unrhyw faich gweinyddol disgwylidig ar fusnesau ar wahân i wneud ffurflenni drwy'r cynllun ildio ac iawndal.

Datganiad

Adran:

Grŵp Diogelwch y Cyhoedd – Y Swyddfa Gartref

Manylion cyswllt ar gyfer ymholiadau:

Firearms and Weapons Policy Unit

ninja-swords-consultation@homeoffice.gov.uk

Gweinidog sy'n
gyfrifol:

Gweinidog yr Heddlu, Atal Tân a Throsedd

Rwyf wedi darllen yr Asesiad Opsiynau Ymgynghori ac rwy'n fodlon, o ystyried y dystiolaeth sydd ar gael, ei fod yn cynrychioli golwg resymol ar gostau, buddion ac effaith debygol yr opsiynau arweiniol.

Llofnodwch yma

Llofnodwyd:

11/11/2024

Dyddiad

Crynodeb: Dadansoddiad a thystiolaeth

Oherwydd absenoldeb tystiolaeth ar fynychder cleddyfau Ninja a ddiffinnir yn benodol yn adran 6 yr ymgynghoriad hwn OA, nid yw dadansoddiad penodol ar gyfer y gwahanol opsiynau polisi yn bosibl ar hyn o bryd. Mae'r polisi y bydd cleddyfau Ninja yn syrthio i gwmpas y gwaharddiad yn dal i gael ei sefydlu, gyda chanfyddiadau'r ymgynghoriad cyhoeddus yn hysbysu hyn. Mae'r adran arfarnu yn trin yr opsiynau polisi fel gwaharddiad cyffredinol ar berchnogaeth/cyflenwi cleddyfau Ninja (amhenodol). Bydd ymatebion i'r ymgynghoriad yn helpu i amcangyfrif cyffredinrwydd cleddyfau Ninja a ddiffinnir yn benodol yn adran 6, ac felly byddant yn galluogi amcangyfrif effeithiau gwahanol ar gyfer y gwahanol ddewisiadau polisi.

Blwyddyn sylfaen prisiau: 2024/25

Blwyddyn sylfaen PV: 2024/25

Gellir ailfformatio'r tabl hwn ar yr amod bod y gymhariaeth opsiynau ochr yn ochr yn cael ei chadw	Opsiwn 0: Busnes fel arfer (gwaelodlin)	Opsiwn 1: Ymgynghori ar ddisgrifiad cyfreithiol o cleddyfau Ninja sydd i fod o gwmpas unrhyw waharddiadau sy'n dod i mewn. Ymestyn yr amddiffynfeydd presennol i fod yn berthnasol i weithgynhyrchu, gwerthu a meddiant cleddyfau Ninja.
Gwerth cymdeithasol presennol net (gyda disgrifiad byr, gan gynnwys ystodau, costau a buddion unigol)	Opsiwn 0: Gwneud Dim / Gwrthffeithiol (gwaelodlin) Yr Opsiwn Gwneud Dim	Amcangyfrifir bod cyfanswm NPSV rhwng -£0.36M a -£2.1M, gydag amcangyfrif canolog o -£0.97M, dros y cyfnod gwerthuso 10 mlynedd. Mae'r costau ariannol yn cynnwys cost sefydlu'r cynllun ildio ac iawndal i'r llywodraeth (amcangyfrifir ei fod rhwng £0.28M a £1.19M, gydag amcangyfrif canolog o £0.68M, dros y cyfnod arfarnu 10 mlynedd); y gost barhaus i fusnesau o golli referniw cleddyfau Ninja (amcangyfrifir ei fod rhwng £0.04M a £0.79M, gydag amcangyfrif canolog o £0.21M, dros y cyfnod arfarnu 10 mlynedd); y gost barhaus i'r system cyfiawnder troseddol sy'n gysylltiedig â gorfodi'r ddeddfwriaeth, sef llysoedd, cymorth cyfreithiol a chostau prawf (amcangyfrifir eu bod rhwng £0.04M a £0.12M, gydag amcangyfrif canolog o £0.08M, dros y cyfnod arfarnu 10 mlynedd).
Costau ariannol y sector cyhoeddus	...	Set-up cost to government of the surrender and compensation scheme (estimated to be between £0.28M and £1.19M, with a central estimate of £0.68M, over the 10-year appraisal period); the ongoing cost to the criminal justice system associated with enforcing the legislation, namely

(gyda disgrifiad byr, gan gynnwys ystodau)		courts, legal aid, and probationary costs (estimated to be between £0.04M and £0.12M, with a central estimate of £0.08M, over the 10-year appraisal period).
<p>Buddion a chostau sylweddol heb eu meintioli</p> <p>(disgrifiad, gyda graddfa lle bo hynny'n bosibl)</p>	...	<p>Rhagwelir buddion diogelwch y cyhoedd ar ffurf llai o ddigwyddiadau o drais difrifol. Fodd bynnag, nid yw'r rhain yn cael eu mesur yn yr arfarniad gan nad oes digon o dystiolaeth ar gael i benderfynu faint o droseddau fydd yn cael eu hosgoi o ganlyniad i'r cynnig unigol. Yn hytrach, gwnaed dadansoddiad adennill costau gan ddefnyddio adroddiad 'costau economaidd a chymdeithasol trosedd', i bennu nifer y lladdiadau, lladradau a thrais â throseddau anafiadau y byddai angen eu hatal er mwyn i fudd-daliadau orbwyso costau net y polisi. Byddai angen i'r ddeddfwriaeth atal un dynladdiad yn unig ar draws y cyfnod arfarnu 10 mlynedd, er mwyn cael budd net i gymdeithas. Fel arall, byddai atal 63 achos o drais gydag anaf neu 79 achos o ladrad ar draws y cyfnod arfarnu 10 mlynedd (yn y senario canolog) hefyd yn golygu y byddai buddion yn gorbwyso costau.</p>
<p>Risgiau allweddol</p> <p>(a chostau risg, a thuedd optimistaeth, lle bo'n berthnasol)</p>		<p>Bydd cost y cynllun ildio ac iawndal yn dibynnu ar nifer a gwerth cleddyfau Ninja, yn ogystal â chyfradd cydymffurfio â'r cynllun.</p> <p>Mae diffyg data ansawdd ynghylch mynychder cleddyfau Ninja, yn y farchnad adwerthu ar gyfer cyllyll ac yn cael eu defnyddio mewn troseddau sy'n gysylltiedig â chyllell.</p> <p>Tybiwyd bod nifer y cyllyll cwmpas yr amcangyfrifir eu bod yn cael eu defnyddio mewn trosedd yn hafal i nifer y cyllyll cwmpas sy'n cael eu gwerthu bob blwyddyn. Bydd hyn yn goramcangyfrif nifer y cyllyll sy'n cael eu gwerthu bob blwyddyn os yw'r un gyllell yn cael ei defnyddio ar gyfer troseddau lluosog. Gall hyn hefyd danbriso faint o gyllyll sy'n cael eu gwerthu bob blwyddyn os oes cyllyll cwmpas sydd wedi'u prynu ond nad ydynt yn cael eu defnyddio mewn troseddau cyllyll.</p> <p>Bydd i ba raddau y caiff budd-daliadau eu gwireddu yn dibynnu a oes effaith dadleoli. Er enghraifft, gallai lefel gyffredinol troseddau cyllyll aros yr un fath pe bai cyllyll heb eu gwahardd yn cael eu prynu a'u defnyddio yn lle cyllyll gwaharddedig, a allai arwain at anafiadau llai difrifol neu beidio. Gallai canlyniad anfwriadol tebyg y gwaharddiad cyllyll fod bod gweithgynhyrchwyr cleddyfau Ninja yn gwneud newidiadau bach iawn i ddylunio cyllyll i fodloni gofynion deddfwriaeth braidd, heb unrhyw effaith ar y defnydd cyffredinol o'r mathau hyn o gyllell mewn trosedd. I'r gwrthwyneb, os oes cwmpas ehangach i'r gwaharddiad, yna bydd cost y cynllun ildio ac iawndal yn fwy.</p>
<p>Canlyniadau dadansoddiad sensitifrydd</p>

Atodiad

A. Sylfaen Dystiolaeth

1. Effeithiau â gwerth ariannol

Costau

Costau sefydlu

Llywodraeth ganolog

1. Bydd unigolion a manwerthwyr sy'n berchen ar gleddyfau ar hyn o bryd, o fewn cwmpas y gwaharddiad, yn gymwys i gael iawndal. Nid yw lefel yr iawndal wedi'i bennu eto.
2. Mae'r Swyddfa Gartref yn ymwybodol o brofiad diweddar o'r cynllun ildio ac iawndal ar gyfer cyllyll a machetes tebyg i zombie mai costau gweinyddol y cynllun yw £684,461 Hyd yma mae £31,225 pellach wedi'i hawlio o dan y cynllun (er bod nifer o hawliadau yn dal i gael eu hasesu). Cafodd cyfanswm o 45,495 o gyllyll a machetes tebyg i zombie eu hildio am iawndal o dan y cynllun. Cafodd 424 arall eu hildio heb hawlio iawndal.
3. Amcangyfrifir bod cyfanswm y gost sefydlu i lywodraeth ganolog o'r cynllun ildio ac iawndal cleddyfau Ninja rhwng **£0.28 miliwn a £1.19 miliwn, gydag amcangyfrif canolog o £0.68 miliwn** (gwerth presennol). Mae'r gwerthoedd hyn yn seiliedig ar amcangyfrifon o gostau gweinyddol ac iawndal y cynllun ildio ac iawndal ar gyfer cleddyfau Ninja. Datblygwyd yr amcangyfrifon hyn cyn i'r cyllyll a machetes arddull zombie ildio a chynllun iawndal ddod i ben ac nid ydynt wedi'u diweddarau yn seiliedig ar y dystiolaeth newydd hon.
4. Mae yna fylchau tystiolaeth pellach ynghylch a fyddai eithriadau i'r ddeddfwriaeth ar berchnogaeth yn berthnasol, nifer y cleddyfau Ninja sy'n cael eu stocio gan fanwerthwyr y DU, ac a fyddai manwerthwyr yn debygol o gymryd rhan mewn unrhyw gynllun ildio ac iawndal. Fel rhan o'r ymgynghoriad, bydd y Swyddfa Gartref yn ymgysylltu â chyfanwerthwyr a manwerthwyr cleddyfau Ninja i amcangyfrif faint o cleddyfau Ninja sy'n cael eu stocio ar hyn o bryd yn y DU, (i ddeall y byddai llawer o cleddyfau Ninja yn cael eu ildio o dan y cynllun newydd).

Bydd amcangyfrifon wedi'u mireinio, yn seiliedig ar gostau terfynol o'r cyllyll a machetes arddull zombie ildio a chynllun iawndal, yn cael eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith terfynol.

Costau parhaus

Cyfanwerthwyr a manwerthwyr

6. Bydd cyfanwerthwyr a manwerthwyr yn arwain at golli elw yn y dyfodol y gallent fod wedi'i wneud pe baent wedi gallu prynu a gwerthu cleddyfau Ninja. Fodd bynnag, mae diffyg tystiolaeth sylweddol ar faint y farchnad adwerthu.
7. Bydd ymatebion i gwestiynau ymgynghori yn helpu i bennu effeithiau posibl yn y dyfodol ar gyfanwerthwyr a manwerthwyr yn seiliedig ar yr elw cyfartalog fesul uned (yn y cyfnod cyfanwerthol a manwerthu) a chyfanswm yr unedau a werthir. Gall ymgysylltu â safonau masnach hefyd helpu i nodi pwy yw prif werthwyr cleddyfau Ninja, a beth yw maint amcangyfrifedig y farchnad.
8. Mae Tabl 1 yn nodi'r dull a gymerwyd i gyfrifo'r gost flynyddol barhaus i fanwerthwyr a chyfanwerthwyr nad ydynt bellach yn gallu gwerthu cleddyfau Ninja, gyda'r dystiolaeth gyfyngedig ar gael ar hyn o bryd.

9. Yn seiliedig ar y rhagdybiaethau a'r cyfrifiadau a nodir yn Nhabl 1, amcangyfrifir bod y gost barhaus i gyfanwerthwyr a manwerthwyr canolog dros y cyfnod arfarnu deng mlynedd rhwng **£0.04 miliwn a £0.79 miliwn, gydag amcangyfrif canolog o £0.21 miliwn** (gwerth presennol).

Tabl 1: cost barhaus i gyfanwerthwyr a manwerthwyr – rhagdybiaethau a methodoleg

Tybiaeth	Gwerth	Ffynhonell/methodoleg
Nifer blynyddol o droseddau sy'n ymwneud â chylllell, yn dreisgar ac yn feddiant	77,890	Nifer y troseddau treisgar a rhywiol yn ymwneud â chylllell ⁶ a gofnodwyd gan yr heddlu a nifer y meddiant o eitemau gyda llafnau neu droseddau pwynt. ⁷
Cyfran y troseddau cylllyll sy'n cynnwys cleddyfau	1.6%	Amcangyfrif a gafwyd o ddata Mynegai Dynladdiad y Swyddfa Gartref ar gyfran y lladdiadau trwy offeryn miniog sy'n cynnwys cleddyf.
Nifer blynyddol o droseddau sy'n ymwneud â chleddyfau	1,218	Nifer blynyddol o droseddau cylllyll wedi'u lluosu gan y gyfran sy'n ymwneud â chleddyfau.
Cyfran o'r cleddyfau a ddefnyddir mewn trosedd sy'n gleddyfau Ninja	Isel: 25% Canolig: 50% Uchel: 75%	Amcangyfrif mewnol y Swyddfa Gartref, ystod fawr a ddefnyddir i adlewyrchu'r ansicrwydd.
Nifer o gleddyfau Ninja a ddefnyddwyd mewn trosedd fesul blwyddyn.	Isel: 305 Canolig: 609 Uchel: 914	Nifer blynyddol o droseddau sy'n cynnwys cleddyfau wedi'u lluosu gan y gyfran sy'n cynnwys cleddyfau Ninja.
Nifer o gleddyfau Ninja a werthir bob blwyddyn	Isel: 152 Canolig: 609 Uchel: 1,828	Mae amcangyfrif mewnol y Swyddfa Gartref, gan dybio bod un trosedd cylllell yn cyfateb i un cylllell a brynwyd (amcangyfrif canolog), mae un gyllell a brynwyd yn cyfateb i ddau drosedd cylllyll (amcangyfrif isel), mae hanner y cylllyll a brynwyd yn arwain at drosedd tra nad yw'r hanner arall yn cael ei brynu i'w defnyddio mewn trosedd (amcangyfrif uchel).
Gwerth manwerthu cyfartalog cleddyfau Ninja	Isel: £30 Canolig: £40 Uchel: £50	Yn seiliedig ar isafswm gwerth iawndal cleddyfau o dan gynllun ildio ac iawndal OWA 2019 (£ 10) ac arsylwi gwerth manwerthu cleddyfau Ninja. ⁸

⁶ Crime in England and Wales: Tablau cysylltiedig eraill, Mawrth 2024, Tabl F3a:

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/datasets/crimeinenglandandwalesotherrelatedtables>

⁷ Tablau data agored ar gyfer troseddau a chanlyniadau a gofnodwyd gan yr heddlu 2023/24:

<https://www.gov.uk/government/statistics/police-recorded-crime-open-data-tables>

⁸ Mae'r ystod ar gyfer gwerth iawndal cyfartalog yn uwch na'r isafswm gwerth iawndal cleddyfau Ninja yn y cynllun ildio ac iawndal yn rhagweld y bydd cylllyll drutach (enghraifft ohonynt wedi'u canfod trwy chwilio am farchnadoedd manwerthu) yn cael eu digolledu am werth uwch ar brawf o'u derbyn.

Cost barhaus flynyddol i gyfanwerthwyr a manwerthwyr	Isel: £5,000 Canolig: £25,000 Uchel: £92,000	Gwerthiannau blynyddol cyllyll a machetes arddull zombie wedi'u lluosu gan werth manwerthu cyfartalog.
--	--	--

Ffynhonnell: Amcangyfrifon y Swyddfa Gartref 2024, ffigurau wedi'u talgrynnu i'r £1,000 agosaf.

10. Mae ansicrwydd ynghylch y gyfran o droseddau cyllyll sy'n ymwneud â chleddyfau. Bydd y Swyddfa Gartref yn ymgysylltu â rhanddeiliaid plismona i ddeall a oes unrhyw ddata a thystiolaeth bellach yn bodoli ar fynychder cleddyfau, ac yn benodol cleddyfau Ninja, sy'n ymwneud â throseddau sy'n gysylltiedig â chyllyll.

System yr Heddlu a Chyfiawnder Troseddol (CJS)

11. Os bydd manwerthwyr yn dewis torri'r gwaharddiad ar werthu cleddyfau Ninja, ac os bydd perchnogion yn parhau i feddu ar arfau gwaharddedig, bydd costau gorfodi i'r heddlu, Gwasanaeth Eryl y Goron, Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM, Gwasanaeth Carchardai a Phrawf EM, a'r system Cymorth Cyfreithiol.
12. O ystyried bod cydymffuriad manwerthu ag adran 141 o CJA 1988 yn uchel, amcangyfrifir y bydd y brif effaith ar nifer y troseddau'r ddeddfwriaeth ar feddiant arfau tramgwyddus yn breifat. Gan fod nifer y chwiliadau o dan adran 142 o CJA 1988⁹ yn isel iawn (ceir arfau tramgwyddus yn bennaf wrth chwilio am eitemau gwaharddedig eraill¹⁰), disgwylir y bydd cost orfodi ddibwys i'r heddlu.
13. Fodd bynnag, mae disgwyl y bydd costau parhaus i'r CJS sy'n gysylltiedig â throseddau ychwanegol o feddu ar arfau tramgwyddus yn breifat. Mae'r rhagdybiaethau a'r costau hyn wedi'u nodi yn Nhabl 2.
14. Nid yw'r effaith ar ddedfrydau o garchar yn cael ei moneteiddio oherwydd y nifer isel o ddedfrydau o garchar am y drosedd hon (45 dedfryd o garchar yn y flwyddyn yn diweddu Rhagfyr 2023), a'r effaith fach ar nifer gyffredinol yr euogfarnau (rhwng dau a chwech y flwyddyn). Mae'r tebygolrwydd isel o dderbyn dedfryd o garchar ar euogfarn (8.5%), ynghyd â'r hyd dedfryd o garchar ar gyfartaledd byr (2.2 mis) yn arwain at effaith ddibwys ar leoedd carchar blynyddol (0.03 yn y senario canolog).
15. Disgwylir i'r CJS ysgwyddo costau sy'n gysylltiedig â chymorth cyfreithiol, llysoedd a gwasanaethau prawf. Amcangyfrifir bod y costau hyn rhwng **£0.04 miliwn a £0.12 miliwn, gydag amcangyfrif canolog o £0.08 miliwn dros y cyfnod arfarnu 10 mlynedd** (gwerth presennol)¹¹.

Tabl 2: cost barhaus i'r CJS – rhagdybiaethau a methodoleg ychwanegol

Tybiaeth	Gwerth	Ffynhonnell/ methodoleg
Achosion llys blynyddol am feddu ar arfau gwaharddedig yn breifat o dan Opsiwn 1	711	Canlyniadau'r Weinyddiaeth Gyfiawnder (MoJ) drwy offeryn data trosedd – Data blwyddyn sy'n dod i ben Rhagfyr 2023.
Cyfradd gollfarnau am feddu ar arfau	75%	Cyfran o'r achosion sy'n arwain at euogfarnau - Canlyniadau MoJ trwy offeryn

⁹ Adran 142 Deddf Cyfiawnder Troseddol 1988 - Pŵer cyfiawnder heddwch i awdurdodi mynediad a chwilio am eiddo am arfau sarhaus: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/33/section/142>

¹⁰ Gwybodaeth a gafwyd drwy ymgynghori â Chyngor Cenedlaethol Penaethiaid yr Heddlu (NPCC).

¹¹ Amcangyfrifon a ddarparwyd gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder

gwaharddedig yn breifat o dan Opsiwn 1		data trosedd – Data blwyddyn yn dod i ben Rhagfyr 2023.
Nifer o gollfarnau blynyddol ychwanegol am feddu ar arfau gwaharddedig yn breifat o dan Opsiwn 1	Isel: 2.1 Canolig: 4.1 Uchel: 6.2	Achosion llys ychwanegol ar gyfer meddiant yn breifat o cleddyfau Ninja (711 x 0.02 x 0.25,0.5,0.75) llusosi gan y gyfradd gollfarnu.
Tebygolrwydd y bydd achos yn cael ei dreialu yn llys yr ynadon	99%	Offeryn data llys ynadon MoJ – Data blwyddyn sy'n dod i ben Rhagfyr 2023. Yn seiliedig ar y gyfran o erlyniadau sy'n mynd am brawf yn Llys y Goron (1%).
Tebygolrwydd o dderbyn dedfryd gymunedol ar ôl euogfarn	19%	Canlyniadau MoJ drwy offeryn data trosedd – Data blwyddyn sy'n dod i ben Rhagfyr 2023.
Tebygolrwydd o dderbyn dedfryd wedi'i gohirio ar ôl euogfarn	5%	Canlyniadau MoJ drwy offeryn data trosedd – Data blwyddyn sy'n dod i ben Rhagfyr 2023.
Cyfanswm nifer amcangyfrifedig o ddedfrydau cymunedol ychwanegol o dan Opsiwn 1	Isel: 0.4 Canolig: 0.8 Uchel: 1.2	Nifer o gollfarnau ychwanegol wedi'u llusosi gan y tebygolrwydd o dderbyn dedfryd gymunedol ar gollfarn.
Cyfanswm nifer amcangyfrifedig y dedfrydau ychwanegol wedi'u hatal o dan Opsiwn 1	Isel: 0.1 Canolig: 0.2 Uchel: 0.3	Nifer o euogfarnau ychwanegol wedi'u llusosi gan y tebygolrwydd o dderbyn dedfryd wedi'i gohirio ar ôl euogfarn.

Ffynhonnell: Data MoJ 2023¹², amcangyfrifon mewnol y Swyddfa Gartref 2024

Buddion

16. Bwriad y mesur yw lleihau cyfanswm meddiant a'r defnydd o gleddyfau Ninja mewn troseddau. Ni ellir mesur hyn gan nad oes digon o dystiolaeth ar gael i benderfynu faint o droseddau fydd yn cael eu hosgoi o ganlyniad i'r cynnig unigol.
17. Bydd y Swyddfa Gartref yn ymgysylltu ag arbenigwyr/academyddion drwy'r ymgynghoriad, i ddeall a yw gwahardd cleddyfau ninja yn debygol o leihau nifer y troseddau cyllyll sy'n ymwneud â chleddyfau Ninja (ac yn gyffredinol), ac i ba raddau.
18. Mae dadansoddiad tor-dor wedi'i wneud i bennu nifer y lladdiadau, lladradau a thrais gyda throseddau anafiadau y byddai angen eu hatal er mwyn i fudd-daliadau orbwysu costau net y polisi. Cost yr uned i gymdeithas (ac eithrio cost mewn disgwyl¹³) o ddynladdiad yw £4.13 miliwn (prisiau 2024/25), lladrad yw £0.01 miliwn (prisiau 2024/25), a thrais gydag anaf yw £0.02 miliwn (prisiau 2024/25).¹⁴
19. Yn seiliedig ar dystiolaeth ac amcangyfrifon cyfredol, byddai Opsiwn 1 ond angen atal un dynladdiad dros y cyfnod arfarnu 10 mlynedd, er mwyn cael budd net i gymdeithas. Fel arall, byddai atal 63 achos o drais gydag anaf neu 79 achos o ladrad ar draws y cyfnod arfarnu 10 mlynedd (yn y senario canolog) hefyd yn golygu y byddai buddion yn gorbwysu costau. Roedd

¹² Canlyniadau MoJ drwy offeryn data trosedd, Rhagfyr 2023:

<https://www.gov.uk/government/statistics/criminal-justice-system-statistics-quarterly-december-2023>

¹³ Mae gostyngiad mewn costau mewn disgwyliad yn cael eu heithrio o ddadansoddiad toriad, gan nad yw'n debygol y bydd yr effaith ymylol ar leihau troseddau yn cael effaith nodedig ar wariant amddiffynnol neu gostau gweinyddu yswiriant.

¹⁴ Costau Economaidd a Chymdeithasol Trosedd y Swyddfa Gartref, ail argraffiad (2018):

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/732110/the-economic-and-social-costs-of-crime-horr99.pdf

tua 2,000 o lofruddiaethau, 200,000 o ymosodiadau gydag anaf, a 170,000 o ladradau, wedi'u cofnodi gan yr heddlu lle defnyddiwyd cylllell neu offeryn miniog, yn ystod y 10 mlynedd diwethaf.¹⁵

Cyffredinol

20. Amcangyfrifir bod NPSV rhwng -£0.36 miliwn a -£2.10 miliwn, gydag amcangyfrif canolog o -£0.97 miliwn dros y cyfnod arfarnu (prisiau 2024/25, gwerth presennol). Mae hyn yn cael ei grynhoi yn Nhabl 3 isod.

Tabl 3: Crynodeb CBA, NPSV, BNPV ac EANDCB, £ miliwn (PV) dros 10 mlynedd.

Costau	Isel	Canolig	Uchel
Cyfanswm costau sefydlu	0.28	0.68	1.19
Cyfanswm y costau parhaus	0.08	0.29	0.90
Cyfanswm y costau	0.36	0.97	2.10
Buddion			
Cyfanswm y buddion	Heb roi gwerth ariannol iddo	Heb roi gwerth ariannol iddo	Heb roi gwerth ariannol iddo
NPSV	-0.36	-0.97	-2.10
BNPV	-0.04	-0.21	-0.79
EANDCB	0.00	0.02	0.09

Nodyn: NPSV = Gwerth Cymdeithasol Net Presennol, BNPV = Gwerth Net Net Cyfredol Busnes a EANDCB = Cost Uniongyrchol Net Net Gyfatebol i Fusnes

Ffynhonnell: Amcangyfrifon mewnol gan y Swyddfa Gartref 2024

2. Effeithiau lle na bennwyd gwerth ariannol

21. Bydd unigolion a manwerthwyr sydd â chleddyfau Ninja, yn wynebu cost sy'n hafal i werth yr arf. Nid yw manylion y cynllun iawndal wedi'u pennu eto. Fodd bynnag, yn seiliedig ar gynlluniau blaenorol, tybir bod swm yr iawndal yn hafal i werth yr arf, felly yn y pen draw bydd y costau hyn yn disgyn ar lywodraeth ganolog.
22. Efallai y bydd rhai costau gweinyddol yn gysylltiedig â llenwi ffurflenni ildio ac iawndal yn ogystal â chostau i unigolion nad ydynt yn cyrraedd y trothwy isaf ar gyfer cyfanswm gwerth yr arfau a ddychwelwyd, ac felly nad ydynt yn gallu derbyn iawndal. Ni fu'n bosibl cyfrifo'r costau hyn.
23. Gall Llu'r Ffiniau, CThEM, yr Heddlu a CJS ysgwyddo cost drwy'r amser a gymerir i ymgyswddo â gwahardd y math penodol o gyllell, a'r cynllun ildio ac iawndal. Fodd bynnag, o gofio bod y cyllyll o fewn cwrmpas y gwaharddiad hwn yn debyg iawn i'r cleddyf samurai sydd eisoes wedi'i wahardd, a bod costau ymgyswddo blaenorol gwaharddiadau arfau llawer ehangach wedi bod yn isel, disgwylir i unrhyw gostau ymgyswddo a ysgwyddir fod yn ddibwys. O ystyried yr ansicrwydd, bydd y Swyddfa Gartref yn gwahodd sefydliadau i ddeall a fyddent yn debygol o ysgwyddo unrhyw gostau ymgyswddo sy'n gysylltiedig â'r ddeddfwriaeth.

¹⁵ Trosedd yng Nghymru a Lloegr: tablau cysylltiedig eraill, Tabl F3a (ac eithrio Heddlu Manceinion Fwyaf), Mawrth 2024: <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/datasets/crimeinenglandandwalesotherrelatedtables>

24. Efallai y bydd cost gorfodi ar Orfodi'r Ffin a Chyllid a Thollau EM os bydd atafaeliadau'n digwydd. Gan fod cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth ar weithgynhyrchu, cyflenwi a mewnforio arfau tramgwyddus (adran 141 o CJA 1988) yn hanesyddol uchel¹⁶, disgwylir i'r gost ymylol o ychwanegu cleddyfau Ninja at y rhestr o arfau gwaharddedig fod yn ddibwys. Fodd bynnag, fel rhan o'r ymgynghoriad, bydd y Swyddfa Gartref yn gwahodd grwpiau penodol i ddeall a oes cost gorfodi yn gysylltiedig â'r ddeddfwriaeth.

25. Gall y cynnig hefyd arwain at leihad mewn ofn troseddu, yn enwedig pan fo pryderon gan y cyhoedd mewn perthynas â mathau penodol o arfau sydd wedi'u cynllunio i edrych yn fygythiol. Ni fydd y budd hwn yn cael ei moneteiddio ar gyfer yr Asesiad Effaith terfynol oherwydd absenoldeb tystiolaeth ar yrwyr penodol ofn troseddau cyllyll, ac i ba raddau y bydd y cynigion yn effeithio ar hyn.

3. Effeithiau cyffredinol disgwyliedig.

26. Disgwylir i'r rheoliad hwn effeithio ar lywodraeth ganolog, busnesau'r DU (cyflenwyr cleddyfau Ninja), ac aelwydydd y DU (perchnogion cleddyfau Ninja). Disgwylir y bydd costau yn gysylltiedig â'r cynllun ildio ac iawndal, costau sy'n gysylltiedig â cholli refeniw o cleddyfau Ninja, a chostau gorfodi i'r CJS.

27. Disgwylir y bydd buddion yn gysylltiedig â lleihau troseddau cyllyll ac ofn y cyhoedd o droseddau, ond mae ansicrwydd ynghylch i ba raddau y bydd y ddeddfwriaeth yn lleihau troseddau sy'n gysylltiedig â chyllyll, a chanfyddiadau'r cyhoedd o ddiogelwch..

4. Effeithiau dosraniadol

28. Mae'n debygol y bydd y manteision sy'n gysylltiedig â'r ddeddfwriaeth yn canolbwyntio mwy mewn meysydd lle mae troseddau cyllyll yn canolbwyntio mwy yn ddaearyddol, megis Gorllewin Canolbarth Lloegr a Llundain¹⁷.

29. Disgwylir y bydd effaith ar fusnesau bach a microfusnesau, ond mae'r raddfa os yw'r effaith hon yn ansicr, gan fod diffyg tystiolaeth/data ar faint y farchnad ar gyfer cleddyfau Ninja a chyfansoddiad manwerthwyr. Bydd y Swyddfa Gartref yn ymgysylltu ag arbenigwyr, a'r sector drwy'r ymgynghoriad, i ddeall maint a chyfansoddiad y farchnad ar gyfer cyflenwi cleddyfau Ninja.

5. Effeithiau ar flaenoriaethau ehangach y llywodraeth

Amgylchedd Busnes

30. Mae tystiolaeth gyfyngedig yn awgrymu y bydd effaith ar hwylustod gwneud busnes yn y DU. Amcangyfrifir mai dim ond y farchnad ar gyfer cleddyfau Ninja fyddai'n cael ei heffeithio'n andwyol, ond nid yw maint y farchnad a'i **effaith ar yr amgylchedd busnes yn hysbys.**

Ystyriaethau Rhyngwladol

31. Mae'r ddeddfwriaeth yn cynnwys darpariaethau ar fewnforio cleddyfau Ninja, ond nid yw maint y farchnad ar gyfer cleddyfau Ninja a fewnforiwyd yn hysbys.

Cyfalaf naturiol a datgarboneiddio

32. Does dim disgwyl y bydd effaith amgylcheddol y ddeddfwriaeth.

¹⁶ Wyth erlyniad y flwyddyn ar gyfartaledd rhwng 2013 a 2023 o dan god trosedd y Swyddfa Gartref 19520, er bod y duedd wedi cynyddu yn 2022 a 2023.

Canlyniadau MoJ drwy offeryn data trosedd, Rhagfyr 2023:

<https://www.gov.uk/government/statistics/criminal-justice-system-statistics-quarterly-december-2023>

¹⁷ Tablau data ardal heddlu'r ONS (Mawrth 2024):

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/datasets/policeforceareadatatables>

B. Dyletswydd Cydraddoldeb Statudol

Mae'n ofynnol i bob Awdurdod Ymgynghori gael adolygu'r Ddyletswydd Cydraddoldeb Statudol gan yr SRO cyn cofrestru.

Prawf effaith penodol gorfodol - Dyletswyddau Cydraddoldeb Statudol	Wedi'u cwblhau
<p>Dyletswyddau Cydraddoldeb Statudol</p> <p>Ein hasesiad cyffredinol yw na fydd y polisi arfaethedig yn gwahaniaethu'n uniongyrchol i unrhyw un o dan y nodweddion gwarchoddedig fel y nodir uchod.</p> <p>Rydym yn cydnabod y gellid cyflwyno rhai camwahaniaethu anuniongyrchol gyda'r polisi arfaethedig, sef yn erbyn oedolion, pobl o leiafrifoedd du ac ethnig a'r rhai sy'n ddynion.</p> <p>Fodd bynnag, nid yw'r polisi ei hun yn gwahaniaethu rhwng troseddol'r rhai o nodwedd benodol, nodwedd neu gefndir. Bydd y polisi yn cael ei gymhwyso i'r rhai sy'n cyflawni'r drosedd o gario arf tramgwyddus, gan gynnwys cleddyfau ninja waeth beth fo unrhyw ffactorau predisposing.</p> <p>Credwn y byddai amcanion ehangach y polisi - sef cynyddu diogelwch i'r cyhoedd drwy wahardd cleddyfau ninja y gellid eu defnyddio i gynnal trais – yn cyfiawnhau unrhyw wahaniaethu anfwriadol ac anuniongyrchol yn erbyn unrhyw un sydd â nodwedd warchoddedig.</p> <p>Mae'r SRO wedi cytuno ar y canfyddiadau cryno hyn.</p>	<p>Do</p>